

ΕΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΕΞ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

Εἰς τὸ περιοδικὸν «Πολέμων» τόμ. Ε', σελ. 67 ἔξ. δημοσιεύεται ἀναθηματικὸν ἐπίγραμμα ἐκ «Χώνικα», περιοχῆς Ἡραίου Ἄργους, ὑπὸ τῶν Σ. Κουμανούδη καὶ Ἀ. Οἰκονομίδη. Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη ἀπεικόνισις τοῦ ἐξ ἰχνογραφήματος μόνον, ἔκρινα ἀπαραίτητον νὰ ἴδω τὸν λίθον καὶ διαπιστώσω τὴν ἀκρίβειαν τούτου. Αἱ ὑπόνοιαι μου ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπόδοσιν τοῦ πρώτου γράμματος τοῦ 1ου στίχου ἀπεδείχθησαν βάσιμοι. Τοῦτο δὲν εἶναι Λ, διότι τὸ γράμμα τοῦτο, ὅφ' ἦν μορφὴν τοῦ ἔδωσαν, δὲν ἀπαντᾶται εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐξ Ἄργολίδος ἐπιγραφῶν. Τὸ Λ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐγράφετο ὡς Γ. Ἐπίστευον, ὅτι ἐπὶ τοῦ λίθου εἶχε χαραχθῆ Ἐ, ἦτοι Β, ὡς τοῦτο ἐγράφετο τότε, καὶ οὕτως ὄντως εὔρηται ἐπὶ τοῦ λίθου. Σχετικῶς ἰδὲ ἐπιγραφὴν ἐκ Μυκηθῶν ἐν *Hesperia* XV, 1946, σ. 115, στίχ. 3 καὶ σελ. 118, ἔνθα παραθέτω τὰς περιπτώσεις, ὅπου τοῦτο ἀπαντᾶται ἐπὶ τῶν ἀργολικῶν ἐπιγραφῶν. Λ, ἦτοι Γ, εἶναι τὸ τρίτον ἀπ' ἀρχῆς γράμμα, ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἰχνογραφήματος ἀπεδόθη ὡς ἰῶτα. Τὸ ὄνομα κατὰ ταῦτα τοῦ ἀναθέτου δὲν εἶναι Λαῖος, ἀλλὰ ΒΑΛΟΣ. Τοῦτο εὔρηται διὰ πρώτην, καθ' ὅσον γνωρίζω, φορὰν ἐπὶ ἐπιγραφῆς καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ Βῆλος (τὸ ἠ ἐτροπή εἰς α πρὸ τοῦ ὕγροῦ. Ἰδὲ καὶ τὰ : Μαλίων, IG XII 5, 1259, στίχ. 6 : ἀλιαία, IG IV 497, στίχ. 1, 554, στίχ. 6, κλπ.), ὄνομα ὅπερ ἔφερε μυθικὸς γενάρχης τῶν Ἀργείων, ὁ πατὴρ τοῦ Δαναοῦ.

Ἡ προσθήκη τοῦ ἐθνικοῦ, Ἀργεῖος, ἀν δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς ποιητικὴν ἄδειαν, ἔχει σημασίαν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχαραχθῆ ἡ ἐπιγραφὴ. Γνωρίζομεν, ὅτι κατὰ τὰ τέλη τοῦ VI π.Χ. αἰῶνος ἐπληξέ τοὺς Ἀργεῖους μεγάλη συμφορὰ, ὅταν δολόκληρος ἡ ἔνοπλος δύναμις των ἐξουθενώθη παρὰ τὴν Σήπειαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Ταύτην ἐξεμεταλλεύθησαν αἱ γειτονικαὶ μικρότεροι πόλεις καὶ ἀνέκτησαν τὴν αὐτονομίαν των. Μεταξὺ τούτων ἦσαν αἱ Μυκηναὶ καὶ ἡ Τίρυνς, αἱ ὁποῖαι ἔκτοτε προσεχώρησαν εἰς τὴν πελοποννησιακὴν συμμαχίαν καὶ ἠκολούθησαν πολιτικὴν διάφορον ἐκείνης τοῦ Ἄργους. Οὕτω λ.χ. εἰς τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην οἱ Μυκηναῖοι μετέσχον μὲ 80 ἄνδρας ὡς σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων¹, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μετὰ τῶν Τίρυνθίων² ὡς ἀνεξάρτητοι πόλεις.

¹ Ἡρόδ. VII 202 : Πausan. II 16, 5. X 20, 2 : Διόδ. XI 65, 2.

² Syll.³ 31 στίχ. 16. 19 : Ἡρόδ. IX 28. 31 : Πausan. V 23, 2.

Ἀλλὰ μὲ τοὺς γείτονας Ἀργείους εἶχον οἱ Μυκηναῖοι καὶ ἄλλας διαφορὰς, ὧν μία ἦτο καὶ περὶ τοῦ Ἡραίου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν παράδοσιν¹, ἦτο κοινὸν ἱερὸν τῶν Μυκηναίων καὶ τῶν Ἀργείων εἰς παναρχαίους χρόνους. Ἐπειδὴ ὁμως κατὰ τὴν μυκηναϊκὴν ἐποχὴν τὸ Ἄργος ὑπήχθη εἰς τὰς Μυκήνας, οἱ Μυκηναῖοι ἐγένοντο κύριοι τοῦ Ἱεροῦ ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐπηκολούθησεν ἐν τούτοις ἡ ἀνάδοδος τῶν Λωριέων, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸ Ἄργος ἀπέβη ἡ σπουδαιότερα πόλις τῆς ἀργολικῆς πεδιάδος καὶ οἱ Μυκηναῖοι ἔχασαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἡραίου ἐπιρροήν των. Νῦν ὁμως, ὅτε τὸ Ἄργος ἔκειτο εἰς ἐρείπια, οἱ Μυκηναῖοι, πλὴν τῶν ἄλλων ἡμφισβήτησαν δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἡρας². Πρὸς τὴν ἀμφισβήτησίν των ταύτην ἴσως δὲν εἶναι ἄσχετος ἡ μετάβασις τοῦ βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν Κλεομένους, μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σήπειαν νίκην του, εἰς τὸ Ἡραῖον (ὡς καὶ ἡ ἄρνησις τοῦ ἱερέως νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ θύσῃ ἐκεῖ καὶ ἡ συνεπεῖα ταύτης βιαία ἀπομάκρυνσίς του ἐκ τοῦ βωμοῦ καὶ μαστίγωσίς του)³, ἵνα ἐνισχύσῃ δηλαδὴ τοὺς κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πεδιάδος φίλους του, ἃν οἱ Μυκηναῖοι ἦσαν ἤδη τοιοῦτοι, ἢ νὰ τοὺς προσηταιρισθῇ⁴.

Εἰς τὴν χρονικὴν λοιπὸν περιόδον μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σήπειαν συμφορὰν τῶν Ἀργείων καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Μυκηναίων ὑπὸ τῶν Ἀργείων, ἐν ἔτει 468, ἐποχὴν δηλαδὴ καθ' ἣν κύριοι τοῦ Ἡραίου ἦσαν οἱ Μυκηναῖοι, θὰ ἐχαράχθη ἡ ἐν λόγῳ ἐξ Ἡραίου προερχομένη ἐπιγραφή. Κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περιόδον ἦτο ἀπαραίτητος ἡ ἀναγραφή τοῦ ἐθνικοῦ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ Θ. ΜΙΤΣΟΣ

¹ Στράβ. C 372.

² Διόδ. XI 65, 2.

³ Ἡρόδ. VI 81.

⁴ Εἰς τὴν ἐκτενῆ διήγησίν των περὶ τοῦ συνταρακτικοῦ τούτου ἐν τῇ Ἀργολίδι συμβάντος οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δὲν ἀναφέρουν τίποτε περὶ τῆς στάσεως τῶν Μυκηναίων. Ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάζωμεν, ὅτι οὗτοι, ἀπὸ ἀντίδρασιν πρὸς τοὺς Ἀργείους, διετέλεσαν τοῦλάχιστον συμπαθοῦντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.